

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนเขตเทศบาลตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

Guidelines for the Prevention and Solution of Drug Problems in the Community of Thasailuat Municipality, Maesod District, Tak Province

ภคมน เจริญสูง¹, เชิดชาย ดวงภมร¹, ณัฐพัชร์ สถิตพรชนชัย², รจนาภรณ์ ศรีช่วงโชติ², ดารารัตน์ รุ่งเรือง², พชร วรรณภิวพันธ์²

Pakamon Charoensalung¹, Cherdchai Doungpamorn¹, Nattaphat Sathitpornthanachai², Rotjanaporn Srichuangchot², Dararat Rungrueng², Patchara Wanpiwat²

Received: 18 June 2019

Revised: 14 August 2019

Accepted: 27 September 2019

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหายาเสพติดของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลท่าสายลวด 2. เพื่อนำเสนอแนวทางในการดำเนินงานของชุมชนให้ประสบความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตเทศบาลตำบลท่าสายลวด การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาภาคสนามในเขตเทศบาลตำบลท่าสายลวด โดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ชาวบ้านตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชน รวมทั้งหมด 32 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1. พื้นที่เทศบาลตำบลท่าสายลวดเป็นพื้นที่ ที่อยู่บริเวณชายแดนของประเทศติดกับประเทศเมียนมาร์ ยาเสพติดส่วนใหญ่ถูกขนข้ามแม่น้ำเมยมาจากทางฝั่งเมียนมาร์ สถานการณ์ยาเสพติดบริเวณด่านแม่สอดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลท่าสายลวดยังไม่รุนแรงเพราะมีมาตรการดูแลคอยตรวจตราบุคคลที่เข้าออกด่านนี้ตลอดเวลา ประชาชนและผู้ที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลมีความตระหนักในปัญหายาเสพติดและมีแนวคิดที่ว่าพื้นที่บริเวณริมแม่น้ำเมยก่อปัญหายาเสพติดค่อนข้างมาก 2. แนวทางในการดำเนินงานของชุมชนให้ประสบความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตเทศบาลตำบลท่าสายลวด สรุปได้ 4 ข้อ ดังนี้ 1) การใช้เครือข่ายและองค์กรชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) ร่วมกันสอดส่องดูแลของสมาชิกในชุมชนเดียวกัน 3) การพึ่งพาผู้นำชุมชนในการแก้ปัญหายาเสพติด 4) การร่วมมือกิจกรรมกับภาครัฐในการป้องกันยาเสพติด

คำสำคัญ : แนวทางการป้องกันและแก้ไข, ปัญหายาเสพติด, ชุมชน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

² อาจารย์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

¹ Assistant Professor, Department of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Science, Kanchanaburi Rajabhat University

² Lecturer, Department of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Science, Kanchanaburi Rajabhat University

Abstract

The objectives of this study were 1. Analyze drug problems at communities in Thasailuat Municipality and 2. Present guidelines for community operations that will prove successful in preventing and solving drug problems in Thasailuat Municipality. This qualitative research was a field work study project conducted in municipal areas of Thasailuat by participative and non-participative observation and in-depth interviews. Key informants were 32 people who were community leaders, government officials, people in the community and community organization representatives. The data collection was carried out by in-depth interviews. The data analysis was by content analysis. Result showed:

Thasailuat Municipality is located on the border area next to Myanmar. Drugs are transported across the Moei River from the Burmese side. Drug problems in the Thasailuat Municipality area are not severe, because there was strict inspection at all times of people who entered Maesod Border Checkpoint . The residents of the municipality are aware of the drug problem and agree that the area alongside the Moei River produces a lot of drug problems. In order for the guidelines for community operations to be successful in preventing and solving drug problems they must 1) utilize networks and community organizations in solving drug problems, 2) take care of one another in drug preventing network communities, 3) depend and cooperate with community leaders in drug prevention, and 4) participate in drug-preventing activities in the governmental projects or activities.

Keywords: Prevention and Solving Guideline, Drug Problems, Community

บทนำ

ปัญหาหายาเสพติดของประเทศไทยในปัจจุบัน จัดได้ว่าอยู่ในขั้นวิกฤต โดยสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด ได้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว และผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่นับจะทวีความรุนแรง ทั้งๆ ที่รัฐบาลของไทยหลายรัฐบาลมีการประกาศสงครามยาเสพติด มีมาตรการหรือมีนโยบายแก้ปัญหาหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง แต่ในอดีตที่ผ่านมานโยบายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเน้นเรื่องการปราบปรามเป็นหลัก หลายครั้งปัญหารุนแรงขึ้นหรือปรับเปลี่ยนรูปแบบไป และยังเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและยากต่อการแก้ปัญหามากขึ้น

ทั้งนี้ ปัญหาหายาเสพติดเป็นปัญหาที่เรื้อรัง และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้นไม่ได้ลดลง จากสถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ปี 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 181,806 คดี ผู้ต้องหา 193,555 คน จำแนกเป็นคดีไม่ทราบผู้กระทำความผิด 1,288 คดี ยาบ้า 132,410 คดี ของกลาง 248,163,639.28 เม็ด ไอซ์ 15,532 คดี ของกลาง 6,184.84 กิโลกรัม เฮโรอีน 772 คดีของกลาง 646.30 กิโลกรัม โคเคน 58 คดี ของกลาง 41.52 กิโลกรัม กัญชาแห้ง 8,629 คดี ของกลาง 31,701.70 กิโลกรัม กัญชาสด 834 คดี ของกลาง 1,224.56 กิโลกรัม ฝิ่นกระท่อม 20,560 คดี ของกลาง 94,425.37 กิโลกรัม และคีตามีน 295 คดี ของกลาง 549.90 กิโลกรัม (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันปราบปรามยาเสพติด, 2561) จากสถิติพบว่า ผู้ติดยาเสพติดจำนวนมากจะเป็น

ผู้ก่อคดีอุกฉกรรจ์ ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคม ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศเป็นอย่างยิ่ง เป็นปัญหาระดับชาติที่ลุกลามอย่างไม่จบสิ้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและปัญหาความมั่นคงแห่งชาติอีกด้วย (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2561)

สภาพปัญหาการแพร่ระบาดของปัญหาสุขภาพจิตที่เกิดขึ้นในประเทศไทยพบว่าส่วนใหญ่มีจุดเริ่มต้นของปัญหาในระดับหมู่บ้านและชุมชนต่างๆ เห็นได้จากการที่ผู้ค้า ผู้ขาย และผู้เสพเป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในชุมชน มีแหล่งมั่วสุมในพื้นที่ชุมชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนแอที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นชุมชนไทยที่จำเป็นต้องเร่งแก้ไขสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายของคนในท้องถิ่นชุมชนมีความเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นเดียวกัน สภาพความเป็นอยู่ และค่านิยมอันดีงามแบบพึ่งพาอาศัย ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำกิจกรรมชุมชนร่วมกัน และความเป็นผู้นำชุมชนที่ร่วมแก้ปัญหาพัฒนา ชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้าลดเลือนหายไป กลายเป็นการแก่งแย่งชิงดีให้ได้มาซึ่งอำนาจ เงินทองในสังคมบริโภคนิยมได้เข้ามาทำให้ชุมชนไทยมีความอ่อนแอลงเป็นลำดับและเป็นเหตุให้ยาเสพติดเข้ามาเป็นตัวบ่อนทำลายชุมชนและสังคมประเทศได้ในที่สุด

อำเภอแม่สอดมีสภาพเป็นที่ราบเชิงเขา ประกอบกับมีประชากรหลายกลุ่มทั้งชาวไทยภูเขาไทยใหญ่ กะเหรี่ยงและคนพื้นราบในจังหวัดตากและจังหวัดใกล้เคียง ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดซึ่งแพร่หลายไปทั่วอำเภอแม่สอดเข้าไปยังส่วนพื้นที่ชั้นในของประเทศโดยเฉพาะผู้ใช้แรงงานเยาวชนและประชาชนทั่วไป รวมทั้งคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย

ดังนั้นจากสภาพภูมิประเทศและปัญหาดังกล่าวทำให้อำเภอแม่สอดเป็นอำเภอเป้าหมายที่มีการลักลอบลำเลียงยาเสพติดนำเข้าจากสหภาพ

เมียนมาร์และในช่วงฤดูหนาวที่แม่น้ำเมยขึ้นสามารถเดินข้ามไปข้ามมาได้สะดวกตามช่องทางแนวชายแดน ส่วนการค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง การที่มีพื้นที่ติดชายแดนและมีช่องทางเข้าออกตามธรรมชาติจำนวนมาก การลักลอบลำเลียงยาเสพติดจึงกระทำได้ทุกพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่แนวชายแดนติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์ พื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษได้แก่บริเวณใต้สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมาร์ เส้นทางลำเลียงยาเสพติดมีทั้งมาที่บรรจบรถทุกพีซผลการเกษตร รถเก๋งส่วนบุคคล รถราชการและใช้วิธีเดินเท้าเพื่อหลบการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ (ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดตาก, 2560)

บริเวณใต้สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมาร์ มีประชาชนเมียนมาร์ มาตั้งเพิงพักอยู่บนเกาะกลางแม่น้ำเมย บริเวณตลาดริมเมย (ใต้สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมาร์) หมู่บ้านริมเมย ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด ซึ่งสภาพปัญหาในพื้นที่บนเกาะกลางแม่น้ำเมยที่เกิดขึ้นคือบริเวณที่ตั้งเพิงพักของคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์มีการลักลอบทำผิดกฎหมาย เช่น การโจรกรรม การค้าสินค้าผิดกฎหมายโดยเฉพาะ ยาเสพติด (ยาบ้า) ที่ปรากฏพฤติกรรมคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ได้นำมาจำหน่ายจากประเทศเมียนมาร์โดยใช้พื้นที่บนเกาะกลางแม่น้ำเมยเป็นแหล่งพักและจำหน่ายยาเสพติด (ยาบ้า) บริเวณใต้สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมาร์ ให้กับราษฎรไทยและแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ที่ทำงานในเขตอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก (กฤษณ์ แสงม่วง, 2553)

ดังนั้นจากสถานการณ์ที่มีการลักลอบจำหน่ายยาเสพติด หรือนำเข้าบริเวณหมู่บ้านริมเมย ทั้งกลางวันและกลางคืน (กฤษณ์ แสงม่วง, 2553) พื้นที่เขตเทศบาลตำบลท่าสายลวด นับว่ามีภาวะเสี่ยงสูงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิต ผู้ศึกษาจึงได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของประชาชนในเขตเทศบาล

ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตากขึ้น เพื่อทราบถึงสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ วิเคราะห์ปัญหา ยาเสพติดที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมทั้งนำเสนอแนวทางในการดำเนินงานของชุมชนให้ประสบความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการร่วมดำเนินการต่อต้าน ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งชุมชนต้องมีส่วนร่วมกันตัดสินใจร่วมดูแลปกครองพิทักษ์ผลประโยชน์ของชุมชนหรือสังคมนั้น โดยการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งผลการศึกษาจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา ยาเสพติดของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลท่าสายลวด
2. เพื่อนำเสนอแนวทางในการดำเนินงานของชุมชนให้ประสบความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตเทศบาลตำบลท่าสายลวด

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สื่อสารสนเทศ และข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสังเกตในการบันทึกการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชน ตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชนที่อยู่ในชุมชนของเทศบาลตำบล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดรวมทั้งหมด 32 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตรวจสอบความแม่นยำตรงข้อมูล (Validity) และความเชื่อถือได้

(Reliability) ของข้อมูลภาคสนามในลักษณะทดสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ข้อมูลมีความหมายแม่นยำ และเชื่อถือได้มากที่สุด เพื่อ วิเคราะห์ปัญหา ยาเสพติดของชุมชนและศึกษาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชน

กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (criterion based selection) เลือกผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คือ ผู้แทนจากประชาชนที่มีความรู้และความเข้าใจในมิติต่างๆ ในพื้นที่ได้อย่างดี เป็นผู้มีความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่ และมีวิถีชีวิตอยู่ในพื้นที่ โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ หรือสโนว์บอล (snowball technique sampling) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ ผู้นำชุมชนจำนวน 8 คน ฝ่ายปกครอง 2 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจ 3 คน เจ้าหน้าที่ทหาร 3 คน ชาวบ้าน ตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชนหมู่บ้านละ 2 คน จาก 4 หมู่บ้าน ประชาชนหมู่บ้านละ 2 คน จาก 4 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 32 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวทางการสัมภาษณ์ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย สภาพพื้นฐานของชุมชน สภาพปัญหาและวิธีการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของชุมชน แนวทางในการดำเนินงานของชุมชนให้ประสบความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ของข้อความที่ถูกจดบันทึกจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหา

ประเด็นหลัก (Theme) และแก่นความหมาย (Core meaning) ทำการวิเคราะห์เนื้อหาข้อความที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างตัวข้อมูลและบริบทกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา สรุปประเด็นสำคัญ และนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพปัญหาสุขภาพจิตของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

พื้นที่เทศบาลตำบลท่าสายลวดเป็นพื้นที่ที่อยู่บริเวณ ชายแดนของประเทศติดกับประเทศเมียนมาร์ทำให้มีปัญหาเรื่องยาเสพติดซึ่งส่วนใหญ่ถูกขนข้ามมาจากทางฝั่งเมียนมาร์โดยการลำเลียงข้ามแม่น้ำเมย ทำให้ตรวจจับได้ยาก ยาเสพติดจะถูกส่งต่อไปขายให้กับผู้ซื้อในเมืองชั้นในตัวจังหวัดตาก และกรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันคงมีเฉพาะการจับกุมผู้เสพหรือผู้ค้ารายย่อยเท่านั้น แต่มีการจับกุมอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณตลาดริมเมยซึ่งมีประชาชนมากมายเข้าออกพื้นที่อยู่ตลอดเวลา ในพื้นที่ด้านตรงข้ามแนวชายแดน จังหวัดตาก ยังไม่มีแหล่งผลิตยาเสพติดขนาดใหญ่ คงเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดขนาดเล็กเหนือพื้นที่พิกยาเสพติดเท่านั้น ส่วนการลักลอบขนยาเสพติด จะพบบ้างแต่เป็นจำนวนไม่มาก โดยได้มีการลำเลียงข้ามแม่น้ำเมย ในหลายจุดแต่ก็มีการจับกุมเข้มงวดจากทางด้านและเมืองเมยวดี ประเทศเมียนมาร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ติดชายแดน(ห่างประเทศไทยเพียงแค่นี้แม่น้ำเมยกัน) ไม่ใช่พื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติด

สถานการณ์ยาเสพติดบริเวณด่านแม่สอดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลท่าสายลวดยังไม่รุนแรง เพราะมีมาตรการ ดูแลคอยตรวจตรา บุคคลทั้งชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ที่เข้าออกด่านนี้ตลอดเวลา

ซึ่งก็มีการจับกุมอย่างต่อเนื่องแต่ก็เป็นจำนวนไม่มาก ซึ่งถือว่าเป็นรายย่อย ปัญหาสุขภาพจิตในพื้นที่เขตเทศบาลส่วนใหญ่แล้วถูกนำข้ามมาจากฝั่งเมียนมาร์เนื่องจากประเทศไทยไม่ใช่แหล่งผลิต โดยการลำเลียงผ่านแม่น้ำเมย ซึ่งโดยปกติยังมีไร่ยาใหญ่เนื่องจากสภาพของแม่น้ำเมยในช่วงหน้าแล้งค่อนข้างแห้ง และต้นخينจนสามารถเดินผ่านข้ามไปมาได้ ซึ่งพบว่ามีการข้ามแม่น้ำเมยในช่วงฤดูแล้งนั้นมีแต่ชาวเมียนมาร์เท่านั้นที่ข้ามมาฝั่งไทยไม่ปรากฏว่ามีชาวไทยข้ามแม่น้ำเมยไปฝั่งเมียนมาร์ เนื่องจากทางประเทศเมียนมาร์มีมาตรการจริงจังเด็ดขาดในการจับกุมคนไทยที่ข้ามแดนคนไทยที่ประสงค์จะข้ามแดนไปฝั่งเมียนมาร์ต้องติดต่อประสานงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น มิฉะนั้นจะถูกจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายเมียนมาร์ ในขณะที่คนเมียนมาร์ข้ามไปมาระหว่างไทยกับเมียนมาร์ได้โดยที่บางคนไม่ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย จากการสัมภาษณ์เชิงลึกประชาชนและผู้ที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลพบว่ามีความตระหนกในปัญหาสุขภาพจิตไม่ต่างจากข้อมูลที่ภาครัฐมีและมีแนวคิดที่ว่าพื้นที่บริเวณริมแม่น้ำเมยก่อปัญหาสุขภาพจิตค่อนข้างมาก

2. แนวทางในการดำเนินงานของชุมชนให้ประสบความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในเขตเทศบาลตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ผู้วิจัยใช้การสังเคราะห์จากการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้งผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชน ตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชนที่อยู่ในชุมชนของเทศบาลตำบลเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตรวจสอบความแม่นยำตรงข้อมูลและความเชื่อถือได้ของข้อมูลภาคสนามในลักษณะทดสอบแบบสามเส้า และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งแนวทางในการดำเนินงานของชุมชนให้

ประสบความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด สรุปได้ 4 ข้อดังนี้

2.1 การใช้เครือข่ายและองค์กร ชุมชนในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

จากการศึกษาขององค์กรชุมชนในเขต เทศบาลตำบลท่าสายลวดพบว่า มีกลุ่มองค์กรชุมชน ที่เกิดจากการรวมตัวดำเนินกิจกรรมของคนใน ชุมชนเองดังนี้ กลุ่มผู้ผลิตจำหน่ายอัญมณีและ เครื่องเงิน กลุ่มสตรีบ้านสหกรณ์ กลุ่มสตรีบ้าน เหนือ กลุ่มสตรีบ้านใต้ กลุ่มสตรีบ้านใหม่สามัคคี กลุ่มสตรีบ้านมิตรสัมพันธ์ กลุ่มสตรีบ้านริมเมย กลุ่มสตรีบ้านหนองกึ่งฟ้า กลุ่มสตรีบ้านห้วยม่วง ชุดหน่วยการแพทย์ฉุกเฉิน(กู้ภัย) กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มแอมโรบิก ส่วนกลุ่มที่มีการจัดตั้งโดยนโยบาย ของรัฐได้แก่ อาสาสมัครลูกเสือชาวบ้านและ ชุดรักษาความสงบภายในหมู่บ้าน (ชรบ.)

องค์กรชุมชนเป็นเครื่องมือในการขยาย ฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชุมชน หรือพื้นที่ของตน สังคมที่เข้มแข็งหรือชุมชน ที่เข้มแข็งการรวมกลุ่มของประชาชนในพื้นที่แห่งนี้ ยังไม่เข้มแข็งเพียงพอที่จะร่วมมือกันป้องกัน ยาเสพติดในพื้นที่ของตนชาวบ้านมีการรวมกลุ่มแต่ เป็นกลุ่มตามความสมัครใจ ส่วนใหญ่คือกลุ่มตาม ความชอบ ตามความสนใจซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มทาง เศรษฐกิจ และกลุ่มสตรีในชุมชนที่รวมตัวกันช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆไป ในชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีการจัดงานด้านวัฒนธรรมในพื้นที่กลุ่มสตรี จากหมู่บ้านต่างๆ จะมารวมตัวกันจัดกิจกรรม เช่น จัดดอกไม้ ทำของชำร่วย เป็นต้น ดังนั้นการดำเนิน กิจกรรมหลักส่วนใหญ่ เป็นการดำเนินการตาม วัตถุประสงค์ของกลุ่มตน แต่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าทุกกลุ่ม ล้วนสนับสนุนให้เกิดการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในชุมชน เนื่องจากการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ไม่ได้เป็นภารกิจความรับผิดชอบหลักของ บางกลุ่ม จึงทำให้ไม่มีการร่วมแก้ไขในนามของกลุ่ม (แต่ความเป็นจริงแล้ว ผู้นำหรือผู้ที่ เป็นสมาชิกใน แต่ละกลุ่ม ก็จะมีตำแหน่งหน้าที่ และมีความ

เกี่ยวข้องกับกลุ่มอื่นๆ อยู่แล้ว) และสมาชิกของ กลุ่มต่างๆ ยังเป็นสมาชิกของสังคมโดยรวมจึงร่วมมือกันในการเข้าร่วมกิจกรรมในท้องถิ่น ทั้งกิจกรรม ทั่วไปและกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากทาง เทศบาล แต่ยังไม่ปรากฏการรวมกลุ่มกันเป็นเครือ ข่ายต่อต้านยาเสพติดในเขตเทศบาลอย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ทุกกลุ่มล้วน สนับสนุนให้เกิดการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในชุมชน แต่เนื่องจากการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ไม่ได้เป็น ภารกิจความรับผิดชอบหลักของบางกลุ่ม จึงทำให้ ไม่มีการร่วมแก้ไขในนามของกลุ่ม แต่ความเป็นจริง แล้ว ผู้นำหรือผู้ที่ เป็นสมาชิกในแต่ละกลุ่ม ก็จะมี ตำแหน่งหน้าที่ และมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มอื่นๆ อยู่แล้ว เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน แม่โดยชื่อกลุ่มจะ ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหา ยาเสพติด แต่ก็ เป็นสมาชิก กลุ่มประชาคมหรือเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ก็ทำให้ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดด้วย

ซึ่งผู้วิจัยพบว่า การดำเนินการป้องกัน ยาเสพติดในพื้นที่เทศบาลโดยการสร้างเครือข่าย และการตั้งกลุ่มเพื่อดำเนินการต่อต้านยาเสพติด ยัง ไม่มีความเป็นรูปธรรมมากนัก การดำเนินการส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมการเฝ้าระวัง ร่วมกันช่วยกันสอดส่องดูแลว่ามีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในชุมชน หรือไม่ และหาวิธีการแจ้งเบาะแส ซึ่งการดำเนินการของชาวบ้านที่ร่วมมือร่วมใจกันสอดส่องดูแล คนในชุมชนที่มีใกล้ชิดกันเองโดยไม่มีการแยก เชื้อชาติ

2.2 ร่วมกันสอดส่องดูแลของ สมาชิกในชุมชนเดียวกัน

วิธีการของชุมชนจะบอกกล่าวกัน ระหว่างเพื่อนบ้านที่อาศัยอยู่ชุมชนเดียวกัน และ บอกกล่าวมายังผู้ใหญ่บ้านเพื่อดำเนินการต่อไป จากการศึกษพบว่า การสอดส่องดูแลกันระหว่าง ชุมชนนั้นจะเกิดในหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้ เคียงกัน โดยชาวบ้านเกรงว่าเมื่อมีผู้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในบริเวณใกล้เคียงกับชุมชนที่อยู่อาศัยจะ

ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่นการลักขโมย ดังนั้นชาวบ้านอาจจะใช้วิธีการบอกกล่าวไปยังบ้านที่มีปัญหาเสพติดโดยตรงหรือใช้วิธีการบอกกล่าวไปยังผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้ผู้ใหญ่บ้านดำเนินการแก้ไขปัญหา

โดยชาวบ้านไม่ใช้วิธีแจ้งตำรวจ เนื่องจากเกรงกลัวว่าเรื่องจะถึงหูของผู้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและผู้แจ้งเบาะแสะจะเป็นอันตรายอันกระทบต่อความเป็นอยู่ในชีวิตครอบครัวได้ โดยเฉพาะกลัวว่าอาจจะพาดพิงถึงผู้มีผลประโยชน์และผู้ที่ได้รับผลกระทบเพราะเป็นเรื่องของยาเสพติด เพราะส่งผลถึงความมั่นคงของชีวิตตนเอง นอกจากนี้ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดจะต้องเป็นข้อมูลที่แท้จริง จึงจะสามารถนำมาสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ทำให้คนในชุมชนไม่กล้าที่จะให้ข้อมูลว่าใครเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ไหน อย่างไร เพราะเกรงว่าจะไปส่งผลกระทบต่อผู้อื่น ขณะเดียวกันก็กลัวความไม่ปลอดภัยที่จะส่งผลกระทบต่อตนเองเช่นกันซึ่งการที่ไม่อยากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับปัญหาเสพติดเนื่องด้วยสาเหตุ 4 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 กลัวว่าจะได้รับอันตรายจากผู้เสพผู้ค้าซึ่งโกรธแค้นผู้ที่นำชื่อมาเปิดเผย

ประการที่ 2 กลัวว่าเจ้าหน้าที่จะไม่ดำเนินการอย่างจริงจัง ไม่รักษาความลับ หรือรีดไถผู้ที่มีรายชื่อทำให้ข้อมูลได้รับอันตราย

ประการที่ 3 กลัวญาติพี่น้องลูกหลานของตนซึ่งเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จะได้รับอันตรายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง เสียอนาคต

ประการที่ 4 กลัวมีปัญหากับเพื่อนบ้านว่าจะทะเลาะเบาะแว้งอันนำมาซึ่งการอยู่อาศัยอย่างไม่ปกติสุข

2.3 การพึ่งพาผู้นำชุมชนในการแก้ปัญหาเสพติด

ผู้นำที่ชาวบ้านในพื้นที่พึ่งพาได้แก่ผู้ใหญ่บ้านเนื่องจากเห็นว่ามีความใกล้ชิดกับชาวบ้าน ซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านนอกจากจะมีหน้าที่ในการ

ปกครองท้องที่ยังมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลในเรื่องนโยบายที่สำคัญจึงเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงที่ทั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เข้ามาแก้ไขปัญหาเสพติด อย่างไรก็ตามการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในเขตเทศบาลนอกจากจะพึ่งพาผู้นำที่มีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการคือผู้ใหญ่บ้านแล้วยังมีการพึ่งพาผู้นำธรรมชาติ พบว่า นอกเหนือจากผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันที่เป็นผู้นำโดยตำแหน่งยังมีบุคคลอื่น ๆ อีกที่ที่สามารถเป็นแกนนำในการรวบรวมชักชวนสมาชิกในชุมชนให้มาร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ที่เรียกว่า “ผู้นำธรรมชาติ” อยู่พอสมควร เช่นประธานกลุ่มต่างๆ ในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสตรี/แม่บ้านในแต่ละชุมชนที่ช่วยเหลือกิจกรรมสาธารณะในชุมชน โดยมีการนำข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับปัญหาเสพติดมาพูดคุยแลกเปลี่ยนเพื่อหาทางป้องกันระหว่างการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน อย่างไรก็ตามหลังจากนั้นจะส่งข่าวสารที่ได้รับไปยังผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่ในเขตเทศบาลเพื่อหาทางแก้ไข ซึ่งแสดงถึงการร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านและการพึ่งพาผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด

2.4 การร่วมกิจกรรมกับภาครัฐในการป้องกันยาเสพติด

ชุมชนมีการร่วมกิจกรรมกับภาครัฐในการป้องกันยาเสพติดที่ภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการตามนโยบายในระดับบนของหน่วยงานทางการปกครองต่างๆ โดยมีการดำเนินการตามนโยบายของภาครัฐ ซึ่งในชุมชนได้มีการจัดกำลังปฏิบัติงานของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านริมเมยร่วมกับเจ้าหน้าที่ตามนโยบายของภาครัฐโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม ตามแผนงานหรือโครงการป้องกันยาเสพติดโดยมีดำเนินการในเรื่องการลาดตระเวนเวลากลางวันและกลางคืน ในพื้นที่หมู่บ้านริมเมย และบริเวณพื้นที่เป้าหมายใกล้เคียง

ในเขตเทศบาลตำบลท่าสายลวดที่มีปัญหายาเสพติด เพื่อสกัดกั้นยาเสพติดการลักลอบค้ายาเสพติดของคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์จากเกาะกลางแม่น้ำเมย การป้องกัน การเฝ้าระวังและเฝ้าสังเกต การจัดตั้งจุดตรวจและการตรวจค้น การสืบสภาพข่าวสารยาเสพติด การประชาสัมพันธ์ และการเสริมสร้างหมู่บ้านเข้มแข็ง ซึ่งการฝึกกำลังมีทั้ง เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลท่าสายลวด (อปพร.) ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เจ้าหน้าที่อำเภอแม่สอด เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองตาก เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่อนามัยสาธารณสุข และหน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หอการค้าจังหวัดตาก สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก ซึ่งการฝึกกำลังดังกล่าวชาวบ้านมองว่าทำให้เกิดการบูรณาการทรัพยากรและขีดความสามารถของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งอำนาจตามกฎหมายในการดำเนินการต่อการป้องกันปัญหาเสพติด ซึ่งลักษณะที่สื่อนี้ล้วนเป็นการดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจทางกฎหมายซึ่งมีผลทำให้ชาวบ้านที่ปกติแล้วจะไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับปัญหาเสพติดมากนักเนื่องจากเกรงว่าจะมีภัยมาถึงตัว มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติด เนื่องจากมีกฎหมายและอำนาจรัฐปกป้อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษารายวิจัยจะเห็นได้ว่าในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลท่าสายลวดเป็นพื้นที่ที่อยู่บริเวณ ชายแดนของประเทศ และการที่ฝั่งประเทศไทยและทางฝั่งประเทศเมียนมาร์มีระดับความเจริญทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก ส่งผลให้ประชาชนจากฝั่งประเทศเมียนมาร์เข้ามาในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลท่าสายลวดซึ่งส่วนใหญ่เข้ามาขายแรงงานในพื้นที่ พบว่าแรงงานเหล่านั้นได้กลายเป็นประชากรแฝงในพื้นที่ที่ส่งผลให้

ประชากรในพื้นที่มีความแออัดแออัดมากขึ้น ด้วยการตั้งเพิงพักอยู่บนเกาะกลางแม่น้ำเมย บริเวณตลาดริมเมย (ใต้สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมาร์) หมู่บ้านริมเมย ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อสะดวกในการลักลอบทำการค้าขายสินค้า ผิดกฎหมายต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติเรก พันเขียว (2559) พบว่า แรงงานต่างด้าวส่งผลกระทบต่อ เป็น ผลเสียมากกว่าผลดี ทำให้เกิดอาชญากรรม ความไม่ปลอดภัย และความมั่นคง การแย่งงานคนในพื้นที่ การเสพและจำหน่ายยาเสพติด ชุมชนแออัด การทิ้งขยะมูลฝอย ทำลายสิ่งแวดล้อม ปัญหาขอทานและคนเร่ร่อน อีกทั้งไม่มีความรู้ด้านสาธารณสุข สุขอนามัยและ โรคติดต่อ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Benjamin Laughlin (2018) ว่ากรณีของสหรัฐอเมริกาและเม็กซิโก การย้ายถิ่นและการลักลอบขนของสิ่งผิดกฎหมาย เป็นส่วนหนึ่งของอาชญากรรมข้ามพรมแดน การสกัดกั้นโดยการสร้างรั้วชายแดนทำให้เกิดความตระหนกและมีความลำบากมากขึ้นต่อการลักลอบนำเข้าสินค้าบางอย่างจากบางพื้นที่ในเม็กซิโกและสอดคล้องกับการศึกษาของ Payan (2006) ว่ายาเสพติดและสิ่งของที่ผิดกฎหมายถูกลักลอบเข้าประเทศสหรัฐอเมริกาโดยแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายและถือเป็นตัวหลักในการเคลื่อนย้ายยาเสพติด แรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายนี้ส่วนใหญ่ข้ามพรมแดนด้วยการเดินเท้าข้ามพรมแดนธรรมชาติหรือการซุกซ่อนสิ่งผิดกฎหมายไว้ในยานพาหนะโดยเส้นทางผ่านจุดตรวจผ่านแดน โดยในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา ยาเสพติดต้องอาศัยเครือข่าย องค์กรชุมชนและคนในชุมชนร่วมมือกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติดสอดคล้องกับเอกรัตน์ หามนตรี (2561) ที่ศึกษาแนวทางในการดำเนินงานของชุมชนให้ประสบความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดในจังหวัดอ่างทอง พบว่าแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดโดยใช้หลักการหรือแนวทางการมี

ส่วนร่วมของทุกฝ่ายทั้งปัจจัย ด้านประชาชนในชุมชน ครอบครัว เยาวชน กลุ่มเพื่อน ผู้ค้า

ยาเสพติด ผู้ติดยาเสพติด ผู้นำท้องถิ่น ร่วมกับปัจจัยภายนอกชุมชน คือ องค์กรหน่วยงานภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ร่วมคิดตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล ในรูปของการวางแผน ดำเนินงานและติดตามประเมินผล

นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรกฤษณ์ พิญญาพงษ์ (2550) เรื่องรูปแบบการป้องกันและเฝ้าระวังการใช้สารเสพติดในชุมชน โดยความร่วมมือของผู้นำชุมชน ตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอฟากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่การแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรม การคิด รูปแบบการป้องกัน และเฝ้าระวังการใช้สารเสพติดในชุมชน ต้องมุ่งเน้นการดำเนินงานภายใต้การตัดสินใจ และ ความต้องการของชุมชน ตามศักยภาพของท้องถิ่น ประชาชนสามารถคิดเอง ทำเองได้ มีอิสระ มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ วิเคราะห์ ปัญหาชุมชนร่วมกัน กระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมตามศักยภาพของแต่ละกลุ่มที่อยู่ และให้ความสำคัญกับประชาชน เป็นผู้กำหนดและเลือกแบบแผนในการปฏิบัติของตนเอง ซึ่งถือเป็นพลวัต ของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของประชาชน จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานเป็นอย่างยิ่งและสอดคล้องกับ Andrew Peterson and Robert J.Reid (2003) ได้ทำการวิจัยโดยหารูปแบบการรับรู้ของประชาชน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ในการทำนายการเสริมสร้างอำนาจให้ประชาชน โดยสุ่มตัวอย่างจากผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลของศูนย์ป้องกันการใช้สารเสพติดในชุมชนที่ตนเองอยู่อาศัยพบว่ามีความจำเป็นต้องพัฒนาอำนาจการตัดสินใจของประชาชนในการป้องกันการใช้สารเสพติดโดยวิธีส่งเสริมให้มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดมากขึ้นโดยเน้นที่กลยุทธ์การเพิ่มความรู้สึกร่วมกันของ

คนในชุมชน เน้นให้คนในชุมชนรู้สึกมีความเป็นเจ้าของชุมชน

ผู้นำชุมชนมีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในชุมชน ร่วมตัดสินใจ เสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน และร่วมตัดสินใจ วางแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับภคทา ทาสีเงิน (2558) ที่ศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ผู้นำชุมชนควรเข้ามาควบคุมดูแลและสอดส่องผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเข้ารับการอบรมสัมมนา เกี่ยวกับการให้คำแนะนำ ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแก่ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดและครอบครัว และควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนของตนเองอย่างจริงจัง

อีกทั้งหน่วยงานราชการควรมีการประชุมชี้แจงในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ชุมชนยังพึงพาผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดสอดคล้องกับคำกล่าวของปาริชาติ วลัยเสถียร (2549) ว่าผู้นำหรือกลุ่มแกนนำมีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นเงื่อนไขสำคัญ ต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนงานพัฒนาของชุมชนท้องถิ่นมาโดยตลอดทุกยุคสมัย อาจเป็นผู้นำทางศาสนา ผู้นำชุมชน หรือผู้นำทางการ และเป็นได้ทั้งผู้นำทางความคิด และผู้นำทางการจัดการหรือการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ภาครัฐควรมีมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่ผู้แจ้งปัญหายาเสพติดและเอาจริง

เอาจึงกับนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหา
เสพติด

1.2 ควรส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย
ในท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังให้คนในสังคมมีจิตสาธารณะ
เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

2. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

2.1 ชุมชนควรร่วมกันค้นหาผู้นำ
ธรรมชาติ หรือผู้ซึ่งชาวบ้านศรัทธาไว้วางใจขึ้นมา
เป็นผู้นำในคณะกรรมการต่างๆ ของชุมชน เพื่อ
เป็นที่พึ่งของชาวบ้านในการป้องกันยาเสพติด

2.2 ควรมีการสร้างเครือข่ายในชุมชน
ที่อาศัยอยู่และขยายความร่วมมือในการป้องกันยา

เสพติดมีกลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างชุมชน
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่เพื่อเฝ้า
ระวังยาเสพติด

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรง
คุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์
และตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย รวมถึงผู้นำ
ชุมชน ตัวแทนประชาชน กลุ่มองค์กรที่อยู่ในชุมชน
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยที่กรุณาให้
ความร่วมมือเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณ์ แสงม่วง. (2553). *การพัฒนา รูปแบบการใช้กำลังชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านริมเมยที่เหมาะสมต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด กรณีปัญหาเกาะกลางแม่น้ำเมย ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จักรกฤษณ์ พิญาพงษ์. (2550). *รูปแบบการป้องกันและเฝ้าระวังการใช้สารเสพติดในชุมชน โดยความร่วมมือของผู้นำชุมชน กรณีตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอปากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์.* เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2549). *กระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้ของชุมชน.* กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ภาดา ทาสีเงิน. (2558). *แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำ ชุมชน ในจังหวัดอุตรดิตถ์.* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). อุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2561). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนตามนโยบายรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย.* โครงการสัมมนาทางวิชาการระดับชาติระหว่างวันที่ 27-29 เมษายน พ.ศ.2561.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันปราบปรามยาเสพติด, *ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศประจำปี 2560.* (2561). [เข้าถึงเมื่อ 25 เมษายน 2561] แหล่งที่มา: <https://www.oncb.go.th/DocLib/ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศปี 2560.pdf>
- ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดตาก. (2560). *ระเบียบวาระการประชุม คณะกรรมการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดตาก ครั้งที่ 6 / 2560.*
- อดิเรก พันเขียว. (2559). *การวิเคราะห์มาตรการป้องกัน บรรเทาและแก้ไขผลกระทบ จากปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. วารสารวิจัยและพัฒนา. 11 (ฉบับพิเศษ) : 75-83*

- เอกรัตน์ หามนตรี. (2561). ความสำเร็จของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดในจังหวัดอ่างทอง. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*. 5(2) : 434-451
- Laughlin, B. (2018). *Border Fences and the Mexican Drug War* [cited 2018 Feb 21]; Available from: http://www.benjamin-laughlin.com/border_wall.pdf
- Payan,T. (2006). *The Drug War and the U.S.-Mexico Border*. Durham: Duke University.
- Peterson, N.A. & Reid, R.J. (2003). Paths to psychological empowerment in an urban community: Sense of community and citizen participation in substance abuse prevention activities. *Journal of Community Psychology* [cited 2018 Jun 10]; 31(1): Available from:[http://onlinelibrary.wiley.com/doi/ 10.1002/jcop.10034/abstract](http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jcop.10034/abstract)